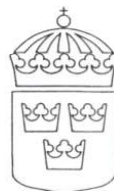

Riksdagens protokoll

1992/93:70

Måndagen den 8 mars

Kl. 15.00–15.03

Protokoll
1992/93:70

1 § Meddelande om muntliga frågor till regeringen den 11 mars

Anf. 1 TALMANNEN:

Vid frågestunden torsdagen den 11 mars kl. 14.30 kommer följande statsråd att närvara:

Statsminister Carl Bildt (m), finansminister Anne Wibble (fp), statsrådet Bo Könberg (fp), kommunikationsminister Mats Odell (kds) och utbildningsminister Per Unckel (m).

Statsministern besvarar övergripande och allmänpolitiska frågor. Frågorna till övriga statsråd förutsätts beröra deras ansvarsområden inom regeringen.

2 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Lena Boström* (s) ansökt om sjukledighet under tiden den 8 mars–den 31 maj.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Eivor Husing* (s) skulle tjänstgöra som ersättare för *Lena Boström*.

3 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet och lagutskottet

Talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp anmält *Sören Norrby* som suppleant i skatteutskottet och lagutskottet.

Talmannen förklarade vald till

suppleant i skatteutskottet
Sören Norrby (fp)

4 § Justering av protokoll

Justerades protokollen för den 23, 24, 25 och 26 februari.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositionerna
1992/93:168 till socialförsäkringsutskottet
1992/93:180 till jordbruksutskottet

6 § Ledighet

Talmannen meddelade att *Håkan Holmberg* (fp) ansökt om föräldraledighet under tiden den 8 mars–den 12 april.

Kammaren biföll denna ansökan.

Talmannen anmälde att *Bengt Ahlquist* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för *Håkan Holmberg*.

7 § Bordläggning

Anmäldes och bordlades
Propositionerna
1992/93:160 Husläkare m.m.
1992/93:164 Upphävande av 1905 års konvention mellan Sverige och Norge angående neutral zon, befästningars nedläggande m.m.
1992/93:167 Rätt för Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB, att besluta i frågor om statligt reglerade lån för bostadsändamål, m.m.
1992/93:174 Administrationen av bostadsbidragen till barnfamiljer m.m.
1992/93:176 Investeringar i trafikens infrastruktur m.m.
1992/93:194 Särskilt statsbidrag till kommuner för ytterligare platser i gymnasieskolan för ett tredje gymnasieår
1992/93:211 Rätt att förrätta vigsel inom andra trossamfund än Svenska kyrkan m.m.

Skrivelse
1992/93:204 Avskaffande av handelsförbudet mot Sydafrika, m.m.

1992/93:RR5 Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av Riksbankens verksamhet under år 1992

1992/93:RR6 Riksdagens revisorers berättelse över granskningen av Stiftelsen Riksbankens Jubileumsfonds verksamhet under år 1992

Konstitutionsutskottets betänkande

1992/93:KU20 De kungliga slotten – tilläggsbudget I

Finansutskottets betänkande

1992/93:FiU10 Den ekonomiska politiken och budgetregleringen m.m.

Utrikesutskottets betänkande

1992/93:UU3 Mänskliga rättigheter

Försvarsutskottets betänkanden

1992/93:FöU6 Beredskapsbudget

1992/93:FöU7 Kemikaliekontroll och strålskydd

1992/93:FöU8 Fredsbevarande verksamhet

Socialförsäkringsutskottets betänkande

1992/93:SfU12 Delpensionsförsäkringen

Trafikutskottets betänkanden

1992/93:TU14 Kommunikationsdepartementet m.m.

1992/93:TU15 Statens haverikommission

1992/93:TU16 Överstyrelsen för civil beredskap

1992/93:TU17 Kostnader för avveckling av Trafiksäkerhetsverket (TSV)

1992/93 och 1993/94

Jordbruksutskottets betänkande

1992/93:JoU7 Reglering av användningen av vattenskotrar

Arbetsmarknadsutskottets betänkanden

1992/93:AU7 Tilläggsbudget I till statsbudgeten för budgetåret 1992/93

1992/93:AU9 Anslag till jämställdhet

1992/93:AU15 Investeringsbidrag till Banverket och Vägverket

8 § Anmälan om interpellationer

Anmälades att följande interpellationer framställdes

den 1 mars

1992/93:92 av *Birgit Henriksson* (m) till socialministern om hiv/aidssmitta:

Chockerande fakta har dragits fram i ljuset av tidningen Aftonbladets re-

portrar. Det verkar som om det svenska läkemedelsföretaget Kabi – då helägt av den svenska staten – så sent som under senhösten 1985 försålt preparatet Preconativ trots varningar från experter. Den metod man använde för att befria blod från hivsmitta ansågs inte hundraprocentigt säker.

Kabi hade fått rapport om detta redan den 8 augusti 1985 men fortsatte att leverera sitt preparat, som bl.a. gavs regelbundet till blödersjuka. Så sent som i september och oktober 1985 smittades fyra människor trots att man då *visste* att det fanns andra metoder att rena blodplasma från hiv-smitta och trots att man då *visste* att det fanns smitta i de svenska blodbankerna. Kabi hade då *inga bevis* för att deras metod att rena blodet fungerade men fortsatte ändå att blanda testat och otestat blod. Tre pojkar och en man smittades därför med en säker dödlig utgång som följd.

Lika anmärkningsvärt är att Socialstyrelsen, som har ansvar för att godkänna preparat, inte satte stopp för användandet av Preconativ utan "litade på Kabi", som den då ansvarige uttryckte sig.

Anmärkningsvärt är också att man redan i början av året funnit former för att enkelt testa blodgivare och att man exempelvis från ett österrikiskt företag redan i maj 1985 ansökt om att få sälja ett värmebehandlat preparat, som till skillnad från Kabis var dokumenterat rent från hiv.

Socialstyrelsen gjorde inget och behandlade inte heller ansökan med för tur trots att Kabi *inte kunnat bevisa* att deras metod var säker.

"Vi förutsatte att Kabi bara skulle använda testat blod från början av september 1985 och ville därför inte skriva dem detta på näsan" lyder ett annat upprörande citat.

När de fyra fallen senare blev kända "läste man lusen av Kabi på ett möte", enligt ytterligare ett citat. Vi trodde, vi litade på – är alltså svaren från Socialstyrelsen. Det finns dock internationella regler för läkemedels-hantering. Konkurrensen mellan läkemedelsföretagen är stor. Även att underlåta att fatta beslut är att ha ansvar för det skedda.

Kabi Pharmacia har nu – genom den för dem skadliga publiciteten – beslutat att tillsätta en utredning. Detta kan komma att ytterligare förhala beslut om exempelvis ersättning till de smittade.

Vilka initiativ är socialministern beredd att ta för att hindra att liknande situationer inträffar i framtiden? Hur avser socialministern att agera så att snabb hjälp kan ges till de drabbade?

den 2 mars

1992/93:93 av Sten Östlund (s) till arbetsmarknadsministern om arbetsmarknadsläget i Västsverige:

Vid årsskiftet var 61 367 personer kvarstående arbetslösa vid arbetsförmedlingarna i Hallands, Göteborgs och Bohus samt Älvsborgs och Skaraborgs län. Samtidigt var över 46 000 personer i arbetsmarknadspolitiska åtgärder.

Nivån på varslen var samtidigt de högsta sedan statistiken infördes med 16 000–17 000 varslade och indikerar att det är långt kvar innan någon vändning kan skönjas.

Inom en radie på 20 mil från Göteborg finns en fjärdedel av landets industriella kapacitet och då särskilt exportinriktad verkstadsindustri. En stor del av nedgången i sysselsättningen bedöms nu oåterkallelig. Verkstadsindustrin, som återfinns med särskild tyngd i vår region, bedöms krympa väsentligt mer än andra industrigrenar. Det är allvarligt för hela landet när arbetslösheten i denna region slukar enorma kostnader. Människor i arbete kan i stället bidra till att skapa resurser till nytta för hela landet.

I Göteborgs och Bohus län, med 27 989 arbetslösa, slår nu krisen i bilbranschen hårt. Arbetslösheten i Göteborg är nu 19 000 öppet arbetslösa och 10 000 i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Arbetslösheten bedöms nu kosta minst 4 000 miljoner kronor under 1993 bara i Göteborg – ett gigantiskt slöseri med pengar och människors vilja och förmåga att arbeta.

I den forna industristaden Uddevalla har utvecklingen gått dithän att under 1993 kommer endast 2 000 att arbeta i industrin, vilket motsvarar 8 % av den förvärvsarbetande befolkningen mot 25 % för tio år sedan. Nedläggningen av Volvos fabrik och Elitfönster är två exempel på avindustrialiseringen.

I Älvsborgs län, där 14 430 var arbetslösa vid årsskiftet, kan läget illustreras med Saab i Trollhättan, som nu lett fram till att 17 % av stadens arbetsföra befolkning är arbetslös eller i arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Dessutom finns nu i Vänersborg nedläggningshotet mot Teli, och bara i den verksamheten hotas över 500 jobb.

I Dalsland slår krisen i bilbranschen hårt genom den stora andelen underleverantörsföretag till bilindustrin.

I den genom åren hårt drabbade Sjuhäradsbygden berör lågkonjunkturen nu också posterorderbranschen, och raset i tekoindustrin fortsätter. Av Belädnads Borås-avdelnings 2 721 aktiva medlemmar var 16,9 % arbetslösa vid årsskiftet.

I Skaraborgs län, med över 10 500 arbetslösa, är det särskilt byggnadsindustrin som genom nedgången i byggandet drabbats hårt. I länets tillverkningsindustri låg varslen vid årsskiftet på en fjärdedel av de anställda. Särskilt befinner sig småföretagen i länet i en ovanligt djup och långvarig kris, långt sämre än för genomsnittet i riket.

Hallands län, med 8 375 öppet arbetslösa vid årsskiftet, har gått igenom tidigare konjunkturedgångar med lägre arbetslöshet än riket. Det har nu dramatiskt förändrats. Den höga andelen arbetskraftsintensiv industri i länet har i denna lågkonjunktur drabbats av en kraftig minskning av sysselsättningen. Nedläggningshotet mot cykeltillverkningen i Varberg är ett av flera exempel.

I alla de fyra länen kan man utöver krisen i industrisysselsättningen tala om en sysselsättningskris i den offentliga sektorn. Ca 14 000 anställdas nuvarande arbeten hotas inom överblickbar tid, och då ingår däri bara till en del de neddragningar som kommer att ske inom den statliga sektorn.

I varje län finns upprättade planer och program för satsningar som verkamt skulle bidra till att vända den katastrofala utvecklingen på regionens arbetsmarknad. Dessa har också redovisats för arbetsmarknadsministern.

Socialdemokraterna har deltagit i och själva utarbetat program för sysselsättningen. I Göteborg har redovisats vilka positiva effekter ett genomfört

rande av den socialdemokratiska motionen "En politik för arbete" skulle få och som skulle kunna halvera arbetslösheten i Göteborg.

Jag vill fråga arbetsmarknadsminister Börje Hörnlund:

1. Anser arbetsmarknadsministern att läget för de fyra länen industri med sin stora betydelse för svensk export är särskilt allvarligt?
2. Anser arbetsmarknadsministern att arbetslösheten i de fyra länen är ett gigantiskt slöseri med pengar och människors vilja och förmåga att arbeta?
3. Vilka insatser är arbetsmarknadsministern beredd att vidta mot arbetslösheten i de fyra länen?
4. Hur ställer sig arbetsmarknadsministern till de förslag till åtgärder för ökad sysselsättning som har presenterats från länen?

1992/93:94 av *Claus Zaar* (nyd) till civilministern om resegarantin:

Ordet resegaranti har för oss alla inneburit en känsla av säkerhet och garanti vid utomnordiska sällskapsresor. Medborgarna har uppfattat att när en researrangör ställt säkerhet till Kommerskollegium så är garantin uppfylld till alla delar.

Reseköpare har känt sig helt säkra att när en resa har betalats, gäller garantin om researrangören skulle komma i ekonomiska svårigheter, och att denna resegaranti är så stor att den täcker samtliga kostnader för en hemresa.

I en aktuell konkurs för Air Sweden har det nu framkommit att charterresenärer som betalat sin charterresa tvingas lösa ut sig från sina hotell för flera tusen kronor. I pressen har uppgifter förekommit om att en barnfamilj måste betala över 22 000 kr, för att kunna resa hem. Hotellen i bl.a. Dubai har krav på researrangören för obetalda hotellräkningar och vägrar att släppa i väg charterturisterna innan de betalat rejält tilltagna hotellräkningar. Förutom den saltade hotellkostnaden tvingas resenärerna betala för mat och transfer till flygplatsen, kostnader som så att säga ingick i resans pris. Genom svenska utrikesdepartementet har strandsatta resenärer fått tillfälligt återbetalningspliktigt ekonomiskt bistånd. UD lär också ta ut en expeditiionsavgift på 10 % extra på det tillfälliga lånet. Resenärerna riskerar att resegarantin i det aktuella fallet är slut när charterkostnaderna för de extra hämtflygningarna har betalats.

Jag vill också få uppgifter om hur regeringen avser att lösa en kommande utökning av resegarantibehovet. Enligt EES-avtalet måste alla researrangörer ställa en resegaranti. Nuvarande regler utökas från den 1 juli 1993 till att omfatta s.k. inomnordiska paketresor, och lägsta garantibelopp är oförändrat 200 000 kr.

Svenska Kredit, som tidigare försäkrat arrangörers resegarantier, försattes under förra året i konkurs, och någon ersättare har inte kommit på marknaden. Det alternativ som nu erbjuds är endast bankgarantier, och det är som bekant en krisartad bransch.

Jag och flera småföretagare är oroade över hur konkurrensen inom resemarknaden skall kunna ske på lika villkor i framtiden. Turistnäringen är en

viktig gren inom vårt samhälle, och den behöver klara signaler för att kunna fortleva, inte minst i glesbygdsområden.

Prot. 1992/93:70
8 mars 1993

Vilka åtgärder tänker civilministern vidta för att Kommerskollegium bevakar att av researrangörer ställda resegarantibelopp ger resenärerna full säkerhet?

Vilka åtgärder avser civilministern att vidta för att alla researrangörer av paketresor skall få möjlighet att konkurrera på lika villkor?

den 3 mars

1992/93:95 av *Eva Johansson* (s) till statsrådet Alf Svensson om bistånd till Eritrea:

I budgetpropositionen ställs ett ökat svenskt biståndssamarbete med Eritrea i utsikt. Det är mycket bra. Eritrea behöver snabbt och långsiktigt stöd för sitt återuppbyggnadsarbete efter 30 års krig.

Den eritreanska regeringen har uttryckt önskemål om att Sverige inför ett återvändandestöd för eritreaner som vistas i Sverige, som liknar det som bl.a. Tyskland infört. Det ger möjligheter för den som vill återvända till Eritrea för att delta i återuppbyggnadsarbetet att under en period om cirka två år få sin lön garanterad genom biståndsmedel.

En sådan form av bistånd ger mottagarlandet möjligheter att snabbt få tillgång till välutbildade personer för t.ex. sjukvård, utbildningsväsende, jordbruksutveckling och administration. Det är viktigt för Eritrea, som under ett långt krig förhindrats att utbilda de ungdomar som deltagit i befrielsekampen eller som tvingats fly till näraliggande länder. Den utbildningsreserv som finns, finns i stor utsträckning i Europa och USA. Det ger oss ett stort ansvar när det gäller att tillföra Eritrea kunskaper.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga biståndsministern om han är beredd att medverka till att snarast införa ett återvändandestöd, t.ex. likt det tyska, för flyktingar från Eritrea.

den 8 mars

1992/93:96 av *Hans Göran Franck* (s) till statsrådet Ulf Dinkelspiel om konsekvensutredningar om alternativ till EG-medlemskap m.m.:

Förhandlingar om ett svenskt EG/EU-medlemskap har inletts. En folkomröstning skall avgöra om Sveriges folk godkänner ett framförhandlat avtal eller ej. Informationsarbetet har börjat, med stor ekonomisk dominans för ja-sidan. Dess resurser är överlägsna. Det är ett demokratiskt villkor att båda sidor får likvärdiga möjligheter att ta fram sitt material och föra fram sin uppfattning.

De konsekvensanalyser som regeringen skall utföra är då betydelsefulla.

Men det är oroväckande att den starkt kritiserade Konsekvensutredningen inför kärnkraftsomröstningen skall tjäna som modell för de utredningar som regeringen avser att genomföra. Det bör erinras om att de med-

lemmar i referensgruppen som var motståndare till kärnkraften lämnade denna utredning i protest mot uppläggningsen av utredningsarbetet.

Skall konsekvensanalyserna bli sakliga och objektiva är det nödvändigt att både ja- och nej-sidan får påverka direktiven. Urvalet av utredare bör också ske på sådant sätt som är godtagbart för båda sidor.

Av särskild betydelse är inte bara att alternativen blir väl belysta utan även att det blir vederhäftigt klarlagt vad som blir konsekvensen om Sverige säger ja resp. nej till Europaunionen. Det är också nödvändigt att utredning görs om hur Sverige skall kunna ha god beredskap för icke-medlemskap i Europaunionen.

Av särskild betydelse är också att vi i händelse av medlemskap i EU får uttryckliga undantag bekräftade främst i fråga om alliansfriheten, neutraliteten, offentlighetsprincipen, den kommunala självstyrelsen, regional- och miljöinsatserna och valutaunionen.

Det gäller att Sverige i likhet med andra EG-länder, bl.a. Danmark, får undantag på för vårt land avgörande områden. Det räcker inte med att Sverige gör ensidiga förklaringar, då dessa inte tar över vad som föreskrivs i olika EG-dokument, bl.a. Maastrichtavtalet, eller kommer att beslutas av ett blivande EU.

Med hänvisning till det anförda får jag ställa följande frågor till statsrådet Ulf Dinkelspiel:

1. Kommer både ja- och nej-sidan att kunna påverka direktiven till konsekvensanalyserna och sammansättningen av den aviserade parlamentariska referensgruppen?
2. Har Sverige god beredskap för icke-medlemskap i Europaunionen, eller behövs ytterligare utredning därom?
3. Strävar Sverige efter några uttryckliga undantag från Maastrichtavtalet efter dansk förebild?
4. På vilket sätt kan likvärdiga möjligheter i övrigt skapas för ja- och nej-sidan i folkomröstningen?

9§ Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 26 februari

1992/93:424 av *Margareta Israelsson* (s) till utbildningsministern om utbildningen av barnomsorgspersonal:

Regeringen kallar sin högskoleproposition för "Högre utbildning för ökad kompetens". Detta är inte helt sant på barnomsorgsområdet. Att förlänga barnomsorgsutbildningarna är en riktig åtgärd för att öka kompetensen. Att minska på antalet utbildningsplatser kan vara en riktig åtgärd i rådande arbetsmarknadsläge, men fördelningen av neddragningarna skapar andra problem. Total nedläggning vid Mälardalens högskola kan skapa lokala problem.

I t.ex. Västerås kommun, eller stad som det heter numera, räknar kommunledningen med en ökning av kön till barnomsorgen under åren framöver. Detta gäller både daghem och fritidshem. Det finns stora behov av utbyggnad. Samtidigt är fortbildningsbehovet stort inom barnomsorgen. Teknik, administration och alternativ pedagogik, ja, listan över utbildningsbehov kan göras lång. För kommunen kan de framtida rekryteringsmöjligheterna av personal till barnomsorgen försvåras. På sikt finns risker för kvalitén i verksamheten, vilket kan drabba barnen. Nu meddelar regeringen att socialtjänstlagen skall skärpas för att kommunerna skall bli skyldiga att anordna barnomsorg för alla föräldrar som vill ha det.

Mot denna bakgrund vill jag fråga utbildningsministern:

Vilka åtgärder är utbildningsministern beredd att vidta för att garantera utbildad personal med ökad kompetens inom barnomsorgen i Västmanland och Sörmland?

1992/93:425 av *Alf Egnerfors* (s) till utbildningsministern om högskoleutbildning för kvinnor i Mälardalen m.m.:

I proposition 1992/93:169, Högre utbildning för ökad kompetens, föreslås bl.a. att utbildningen för förskollärare och fritidspedagoger minskas med ca 2 700 helårstudenter under planeringsperioden.

Motivet för denna åtgärd är att utbildningen vid högskolorna i framtiden dels skall inrikta sig mer mot den konkurrensutsatta sidan av näringslivet, dels att en fortsatt utbildning av nuvarande omfattning av förskollärare och fritidspedagoger riskerar att leda till en betydande arbetslöshet vid sekelskiftet för dessa grupper.

Minskningen av dessa utbildningar tas ut så att utbildningen helt avvecklas vid högskolorna i Falun/Borlänge, Halmstad och vid Mälardalens högskola.

En omedelbar effekt av dessa nu föreslagna åtgärder blir att möjligheten för kvinnor att gå högskoleutbildning vid ovannämnda orter kraftigt försämras, eftersom kvinnodominansen på dessa utbildningar är i det närmaste total.

Min fråga till utbildningsministern är följande:

Vilka åtgärder är utbildningsministern beredd att vidta för att kompensera detta bortfall av högskoleutbildning för i huvudsak kvinnor vid Mälardalens högskola?

den 1 mars

1992/93:426 av *Annika Åhnberg* (-) till statsministern om Öresundsbron:

I regeringsförklaringen stod det: "Miljöpolitiken skall utgå från vad naturen långsiktigt tål. Försiktighetsprincipen är en viktig ledstjärna, och miljökonsekvenserna skall redovisas före varje beslut som ger miljöpåverkan." Öresundsbron nämndes särskilt: "Avgörande är att den s.k. nollösningen vad gäller vattenströmningen mellan Östersjön och Kattegatt kan säkerställas."

När nu Koncessionsnämnden för miljöskydd avstyrker byggandet av Öre-

sundsbron mot bakgrund av hotet mot Östersjön, måste rimligen regeringen ändra uppfattning. Ju förr arbetet med projektet stoppas, desto bättre möjligheter finns det att utveckla andra mer miljöanpassade och moderna lösningar på framtida transportbehov. Jag vill därför fråga statsministern:

Avser regeringen med det snaraste ta upp nya förhandlingar med Danmarks regering i syfte att skrinlägga planerna på en Öresundsbro och finna andra lösningar?

1992/93:427 av *Marianne Carlström* (s) till statsrådet Beatrice Ask om Betygsutredningens förslag:

Statsministern har både i riksdagens kammare och i möten med elever och media förutskickat en grundlig omarbetning av Betygsberedningens förslag innan det kommer en proposition till riksdagen. Den starka och entydiga remisskritiken ger fog för en sådan omarbetning.

Med anledning av detta vill jag fråga skolministern om hon kommer att bereda remissinstanserna förnyade möjligheter att lämna synpunkter på detta nya, i grunden omarbetade, förslag innan riksdagen skall ta ställning?

1992/93:428 av *Per Stenmarck* (m) till kommunikationsministern om Öresundsbron:

Koncessionsnämndens nej till en bro över Öresund är ett stort bakslag i strävandena att binda samman Malmö- och Köpenhamnsregionen.

Beslutet får emellertid inte tas till intäkt för att projektet inte kan genomföras. Koncessionsnämndens synpunkter bör, i likhet med andra remissinstansers, vägas in i sitt sammanhang, där hänsyn också måste tas till en rad andra faktorer.

I det arbetet är det viktigt att regeringen tar initiativet och visar på lösningar på de problem som Koncessionsnämnden och andra remissinstanser har pekat på, för att möjliggöra en snar byggstart.

Vilka initiativ är kommunikationsministern beredd att ta för att få i gång en snar byggstart av en bro mellan Malmö och Köpenhamn?

den 2 mars

1992/93:429 av *Peter Kling* (nyd) till statsrådet Bo Lundgren om kompensation för slopat avdrag för nedsatt skatteförmåga:

T.o.m. 1991 års taxering hade personer med kronisk sjukdom rätt till avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga. Avdraget bestämdes med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet och var maximerat till 10 000 kr. I samband med skatteomläggningen den 1 januari 1991 togs denna möjlighet bort.

Av Merkostnadsutredningen (SOU 1992:129) framgår bl.a. att de flesta yrkanden avsåg ålderspensionärer, att behovet av extra stöd uppkommit efter 64 års ålder, att genomsnittsyrkandet var 4 000 kr, och att den genomsnittliga skatteminskningen var 1 500 kr. Utredningen föreslår att skatteav-

draget ersätts med en merkostnadsersättning på 18 % av basbeloppet för allmän försäkring.

Merkostnadsutredningen har ännu inte behandlats i riksdagen, och någon merkostnadsersättning införs säkert inte förrän den 1 januari 1994, om ens då.

Under 1993 och eventuellt under 1994 års taxering går de sjuka miste om kompensation för sina kostnader. Min fråga gäller vad statsrådet avser att göra för att kompensera de sjuka under denna tid.

den 3 mars

1992/93:430 av *Eva Johansson* (s) till socialministern om förslag om vårdnadsbidrag:

Den 9 februari gav socialministern beskedet att det inte pågår något arbete i Socialdepartementet med ett förslag om vårdnadsbidrag. Socialministern meddelade också att ett sådant förslag, om det kommer, inte skall finansieras genom vare sig minskade bidrag till kommunerna eller försämringar i föräldraförsäkringen.

Nu har statsministern givit andra besked – att man arbetar för att en proposition läggs fram för riksdagen i vår.

Det är angeläget att riksdagen och allmänheten vet vilka besked som gäller.

Jag vill därför upprepa min fråga till socialministern.

Förbereder regeringen en proposition i vår om införande av vårdnadsbidrag?

1992/93:431 av *Pontus Wiklund* (kds) till socialministern om grundtrygghet i välfärden:

För närvarande pågår en intensiv debatt om välfärdssystemet och idéerna omkring ett s.k. grundtrygghetssystem.

Bakgrunden är bl.a. att allt fler debattörer hävdar uppfattningen att de nuvarande transfereringssystemen med ersättningar enligt inkomstbortfallsprincipen blivit – och framför allt kommer att bli – alltför kostsamma. Ytterligare argument är att av ekonomiska skäl nödvändiga nedskärningar i standardtrygghetssystemen vanligen drabbar de svaga.

Jag vill mot bakgrund av ovanstående fråga socialministern om han är beredd att verka för att sittande utredningar får tilläggsdirektiv som gör det möjligt att även belysa vilka effekter ett grundtrygghetssystem skulle få inom resp. område.

1992/93:432 av *Margareta Viklund* (kds) till utrikesministern om Somalia och vapenembargot:

Den 20 januari 1992 utfärdade FN:s säkerhetsråd ett allmänt vapenembargo för Somalia. Många ländër ställde sig bakom detta, men det är svårt att säga om det har haft någon reell effekt.

Det finns mycket som tyder på att vapenhandeln fortgår tämligen obehindrat. Stora mängder vapen finns kvar i Somalia sedan det kalla krigets dagar.

Det är viktigt att dels stoppa handeln och införseln av nya vapen, dels få kontroll över de vapen som finns i landet.

Jag vill därför fråga utrikesministern:

Avser regeringen att inom ramen för det internationella samarbetet agera för att vapenembargot för Somalia efterlevs?

1992/93:433 av *Kjell Ericsson* (c) till statsrådet Bo Lundgren om blankningsaffärer:

Blankningsaffärer med aktier har blivit vanligt på Stockholmsbörsen sedan de tilläts 1991. Volymen beräknas uppgå till flera miljarder kronor. Som bl.a. uppmärksammats i pressen på sistone finns i dag inte några krav på att sådana affärer skall registreras. I andra länder, bl.a. i USA och Storbritannien, är vidare reglerna i värdepapperslagen hårdare än de svenska då det gäller denna typ av affärer.

Blankning i större skala kan ge upphov till kursdrivande effekter och ge stora vinster för den som utför affären. Oegentligheter i samband med blankning kan skada tilltron till börsen och det finansiella systemet.

Min fråga till statsrådet är:

Kan regeringen tänka sig att vidta lagändringar/lagskärpningar då det gäller blankningsaffärer?

1992/93:434 av *Roland Lében* (kds) till finansministern om den kommunala beskattningen:

Olika förslag till omläggning av den kommunala beskattningen har diskuterats under senare tid, liksom svagheter i den senast genomförda skattereformen. Lennart Hedquists numera välkända förslag som presenterades på DN debatt den 24 februari har överlag mötts av positiva omdömen. Det går ut på att låta kommunerna ta ut inkomstskatt endast upp till brytpunkten. Över denna skall endast statlig skatt utgå. Den ökning av den statliga skatten som därmed skapas tillförs den s.k. påsen, från vilken staten ger de generella bidragen till kommunerna.

Enligt Finansdepartementet är målsättningen att de huvudsakliga riktlinjerna för ett nytt system skall finnas med i kompletteringspropositionen. Förändringar av de slag som föreslagits berör samtliga kommuner och skattesystemet på ett sådant sätt att det är viktigt och i hög grad önskvärt att ett beslut har bredast möjliga uppslutning i riksdagen.

Är finansministern beredd att verka för att överläggningar med samtliga partier kring en eventuell omläggning av den kommunala beskattningen kommer till stånd med siktet inställt på en bred uppslutning?

Regeringen beslutade den 14 maj 1992 att uppdra åt Riksgäldskontoret och Riksrevisionsverket att göra en översyn av tidpunkter för in- och utbetalningar till staten.

I RGK/RRV:s rapport föreslås bl.a. att redovisning och uppbörd av mervärdesskatt skall ske varje månad i stället för varannan och en tidigareläggning av inbetalning av preliminär A-skatt, arbetsgivaravgifter samt F-skatt till den 3 varje månad i stället för den 18. Motivet till förändringarna är de räntevinster staten skulle kunna göra.

Problemet är att den räntevinst som staten gör blir lika stor som ränteförlusten för företagen som administrerar uppbörden åt staten. Det innebär också en ökad administration för företagen.

Min fråga är:

Hur kommer finansministern att hantera dessa förslag?

den 4 mars

1992/93:436 av *Kurt Ove Johansson* (s) till näringsministern om användningen av återbetalda lokaliseringsstöd:

Arbetslösheten i Malmö ligger väsentligt högre än genomsnittet för riket. Malmö har under senare år drabbats mycket hårt av industrinedläggningar.

Nedläggningen av den civila fartygsproduktionen vid Kockums varv var ett hårt slag för staden. Statens stöd till dåvarande Saab-Scania gav dock förhoppningar om att en viss del av de arbetsplatser som försvann vid Kockums skulle ersättas med bilproduktion.

Saabs bilfabrik på Kockums industriområde i Malmö togs i bruk våren 1990. I juni året efter lade Saab ner fabriken. Saab hade beviljats bl.a. 154 miljoner kronor i lokaliseringsstöd. Av den utlovade personalstyrkan på 2 700 personer blev det ingenting.

Regeringen har nyligen beslutat att av Saab Automobil kräva tillbaka 77 miljoner kronor av lokaliseringsstödet. Beloppet skall enligt regeringsbeslutet vara återbetalt senast den 31 december 1995.

Med hänvisning till vad som anförts frågar jag näringsministern:

Är statsrådet beredd att medverka till att de 77 miljoner kronor som återbetalas skall användas till att skapa nya arbetstillfällen i Malmöregionen?

den 5 mars

1992/93:437 av *Stefan Attefall* (kds) till näringsministern om en kreditmarknadsnämnd:

Sverige har för närvarande svåra ekonomiska problem och en rekordstor arbetslöshet. Alla åtgärder för att hålla tillbaka arbetslösheten måste ges hög prioritet. Regeringen har tagit initiativ till en ny och mer småföretagsvänlig politik, vilken på sikt ger positiva effekter på sysselsättningen.

Ett av småföretagens största problem är kapitalförsörjningen. I spåren av den rådande finanskrisen får vi så gott som dagligen höra exempel på företag som inte får de bankkrediter som behövs för att leva vidare. Det finns många exempel på företag som under vissa delar av året alltid tvingats till viss upplåning på grund av säsongsvariationer i inköp och/eller försäljning. I dag är det inte ovanligt att de möts av kalla handen, vilket i värsta fall kan leda till konkurs – framkallad av bankernas ovilja att lämna krediter!

En särskild nämnd, kreditmarknadsnämnd, skulle kunna pröva ärenden som berör uppsägning av lån, krav på tilläggsssäkerheter, borgensfrågor m.m. Genom uttalanden om vad som kan anses vara god banksed skulle nämnden kunna påverka praxis inom kreditväsendet.

Är näringsministern beredd att verka för att en kreditmarknadsnämnd med ovanstående inriktning inrättas?

1992/93:438 av *Dan Ericsson* i Kolmården (kds) till socialministern om en barnomsorgslag:

Socialministern har nyligen i kammaren meddelat att en barnomsorgslag avses att presenteras under våren. Eftersom kanske 50 000 barn lär stå i kö till kommunal barnomsorg torde en barnomsorgslag medföra ansevliga kostnader för kommunerna.

Har socialministern några beräkningar att presentera när det gäller kostnader för en barnomsorgslag och idéer hur den skall finansieras?

1992/93:439 av *Robert Jousma* (nyd) till socialministern om rätten till socialbidrag:

Den svenska socialtjänstlagen med dess krav på svenska kommuner är uppenbarligen alltför generös. Detta exemplifieras av det av massmedia nyligen uppmärksammade fallet med en finsk kvinna som flyttat till Sverige med sina sju barn därför att bidragen är bättre i Sverige än i Finland. Detta fall illustrerar ett stort problem, som är oberoende av om kraven framförs av svenska eller finska medborgare, nämligen att man enligt socialtjänstlagen har rätt att söka bidrag i den kommun man befinner sig i, utan att man är vare sig svensk medborgare, bosatt i eller mantalsskriven i kommunen i fråga.

Vad avser socialministern att göra åt detta problem?

1992/93:440 av *Bert Karlsson* (nyd) till statsrådet Bo Lundgren om redovisningen av valutaförlusten:

Enligt Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR:s) rekommendationer skall orealiserade valutaförluster skrivas av samma år som de uppkommer. Denna s.k. försiktighetsprincip får förödande konsekvenser för många företag. Med den minskning på ca 20 % av den svenska kronan som skett sedan den flytande växelkursen infördes uppstår lätt situationen att företag med 50 000 kr i aktiekapital, som lånat t.ex. 250 000 kr, bara genom det försämrade värdet på kronan får en förlust på 50 000 kr och därmed blir likviditets-

pliktiga. I förlängningen kan detta leda till konkurs. Det borde i stället göras förenligt med god redovisningssed att skriva av orealiserade valutaförluster under längre tid, exempelvis en femårsperiod.

Min fråga är:

Vad avser skatteministern att göra för att skapa förutsättningar för att livskraftiga företag inte enbart på grund av den svenska kronans depreciering skall behöva gå i konkurs?

1992/93:441 av *Rolf L Nilson* (v) till näringsministern om användningen av återbetalt lokaliseringsstöd:

När Saab-Scania i juni 1987 beviljades statligt lokaliseringsstöd till sin bilfabrik på Kockumsområdet i Malmö var villkoret att bidraget skulle medföra 770 nya varaktiga arbetstillfällen.

Saab-Scania har inte uppfyllt sitt löfte och skall därför enligt gällande regler betala tillbaka bidraget.

I dag är emellertid behovet av nya varaktiga arbetstillfällen i Malmöregionen större än det var när Saab fick sitt stöd. Det är därför nödvändigt att de 77 miljoner som staten skall ha tillbaka stannar i Malmö och används för sitt ursprungliga syfte: att stimulera framtidssatsningar.

Jag vill mot denna bakgrund fråga näringsministern:

Vad tänker regeringen göra för att Saab-pengarna skall bidra till nya varaktiga arbetstillfällen i Malmöregionen?

1992/93:442 av *Eva Zetterberg* (v) till statsrådet Reidunn Laurén om förslaget till ny hyreslag och avgifter för kabel-TV:

Det har nyligen förekommit fall där boende har hotats med vräkning därför att de inte vill ha kabel-TV och därmed vägrat betala avgifterna.

Ett nytt förslag till hyreslag är under beredning. Denna bör utformas så att ovan beskrivna situationer inte kan uppkomma.

Jag vill därför fråga statsrådet:

Kommer den nya hyreslagen att innebära att vägran att betala kabel-TV-avgift inte skall leda till hot om vräkning?

1992/93:443 *Johan Lönnroth* (v) till finansministern om finansieringen av en Öresundsbro:

Investeringskostnaden för en Öresundsbro är mycket hög. Kostnadskalkylerna är dessutom mycket osäkra. Tar man också med i beräkningarna kostnaderna för de miljöskyddsåtgärder som behövs och de miljöskador en bro orsakar blir kostnaderna helt orimliga.

Naturvårdsverkets krav på en maximal vägtrafikmängd på bron gör att man aldrig kan få en kostnadstäckning.

Staten ger nu via SVEDAB och Vägverket en ekonomisk garanti för att täcka upp de framtida förlusterna. Det betyder i klartext att investeringsresurser tas från Vägverket. Därmed blir angelägna infrastruktursatsningar i andra delar av landet inte förverkligade.

Vänsterpartiet har i en riksdagsmotion från januari 1993 föreslagit att SVEDAB skall privatiseras. Om det samtidigt görs en seriös bedömning av brons miljöeffekter och därmed förknippade kostnader kan marknaden avgöra om en vägbro är en lönsam investering.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga finansministern:

- Hur kommer regeringen att finansiera förlusterna som uppstår om en Öresundsbro byggs?

1992/93:444 av *Jan Jennehag* (v) till miljöministern om Öresundsbron och miljölagstiftningen:

Olof Johansson skrev i riksdagsmotionen 1990/91:T94 att det är ytterst oansvarigt och miljöfientligt att bygga en Öresundsbro.

Koncessionsnämnden, Naturvårdsverket och Vetenskapsakademien, en samlad miljörelse och de politiska ungdomsförbunden – utom moderaternas – m.fl. ger Olof Johansson nu helt rätt.

En Öresundsbro strider mot svensk miljölagstiftning och de miljömål som Sveriges riksdag satt upp.

Det finns nu i stort sett två alternativ: att försäkra svensk miljölagstiftning och riksdagens miljömål eller lösa Öresundsförbindelserna på annat sätt än med en bro.

Jag vill därför fråga miljöministern:

Kommer regeringen att föreslå att en Öresundsbro som strider mot svensk miljölagstiftning byggs?

1992/93:445 av *Bengt Hurtig* (v) till statsministern om avtalet om Öresundsbron:

Sverige har ett folkrättsligt bindande avtal med Danmark om att bygga en fast förbindelse över Öresund. Miljöprövningen har nu visat att avtalets nuvarande förslag strider mot svensk miljölagstiftning och riksdagens miljömål.

Avtalets text gör det dock möjligt att omförhandla avtalet till att t.ex. gälla en borrad järnvägstunnel. Danska regeringsrepresentanter har uttryckt önskemål om detta.

Inför morgondagens debatt i riksdagen om framtida miljöanpassade Öresundsförbindelser skulle ett klarläggande från regeringen underlätta riksdagens fortsatta hantering av denna fråga.

Jag vill därför fråga statsministern:

Ämnar regeringen begära omförhandlingar av avtalet med Danmark om Öresundsförbindelserna?

1992/93:446 av *Ingegerd Sahlström* (s) till justitieministern om barnpornografi:

Under senare tid har allt större uppmärksamhet riktats mot den verksamhet som bedrivs gällande försäljning av barnpornografi.

Det finns en klar koppling mellan sexuella övergrepp mot barn och fram-

ställningen av barnpornografiska alster. Produktion och distribution av barnpornografi innebär att barn utnyttjas sexuellt.

Prot. 1992/93:70
8 mars 1993

För att förhindra spridning av barnpornografiska alster borde innehav av barnpornografi kriminaliseras.

Jag vill med anledning av det ovan anförda fråga om justitieministern är villig att verka för en ändring i lagen så att innehav av barnpornografi kriminaliseras.

10 § Kammaren åtskildes kl. 15.03.

Förhandlingarna leddes av talmannen.

Vid protokollet

ULF CHRISTOFFERSSON

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Måndagen den 8 mars

1 § Meddelande om muntliga frågor till regeringen den 11 mars...	1
Talmannen	
2 § Ledighet	1
3 § Anmälan om kompletteringsval till skatteutskottet och lagutskottet	1
4 § Justering av protokoll	2
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Ledighet	2
7 § Bordläggning	2
8 § Anmälan om interpellationer	
1992/93:92 av Birgit Henriksson (m) om hiv/aidssmitta	3
1992/93:93 av Sten Östlund (s) om arbetsmarknadsläget i Väst-sverige	4
1992/93:94 av Claus Zaar (nyd) om resegarantin	6
1992/93:95 av Eva Johansson (s) om bistånd till Eritrea	7
1992/93:96 av Hans Göran Franck (s) om konsekvensutredningar om alternativ till EG-medlemskap m.m.	7
9 § Anmälan om frågor	
1992/93:424 av Margareta Israelsson (s) om utbildningen av barnomsorgspersonal	8
1992/93:425 av Alf Egnerfors (s) om högskoleutbildning för kvinnor i Mälardalen m.m.	9
1992/93:426 av Annika Åhnberg (-) om Öresundsbron	9
1992/93:427 av Marianne Carlström (s) om Betygsutredningens förslag	10
1992/93:428 av Per Stenmarck (m) om Öresundsbron	10
1992/93:429 av Peter Kling (nyd) om kompensation för slopat avdrag för nedsatt skatteförmåga	10
1992/93:430 av Eva Johansson (s) om förslag om vårdnadsbidrag	11
1992/93:431 av Pontus Wiklund (kds) om grundtrygghet i välfärden	11
1992/93:432 av Margareta Viklund (kds) om Somalia och vapenembargot	11
1992/93:433 av Kjell Ericsson (c) om blankningsaffärer	12
1992/93:434 av Roland Lében (kds) om den kommunala beskattningen	12
1992/93:435 av Harry Staaf (kds) om skatteuppbörden m.m..	13
1992/93:436 av Kurt Ove Johansson (s) om användningen av återbetalda lokaliseringstöd	13

1992/93:437 av Stefan Attefall (kds) om en kreditmarknadsnämnd	13	Prot. 1992/93:70 8 mars 1993
1992/93:438 av Dan Ericsson i Kolmården (kds) om en barnomsorgslag	14	
1992/93:439 av Robert Jousma (nyd) om rätten till socialbidrag	14	
1992/93:440 av Bert Karlsson (nyd) om redovisningen av valutaförlusten	14	
1992/93:441 av Rolf L Nilson (v) om användningen av återbetalt lokaliseringsstöd	15	
1992/93:442 av Eva Zetterberg (v) om förslaget till ny hyreslag och avgifter för kabel-TV	15	
1992/93:443 av Johan Lönnroth (v) om finansieringen av en Öresundsbro	15	
1992/93:444 av Jan Jennehag (v) om Öresundsbron och miljölagstiftningen	16	
1992/93:445 av Bengt Hurtig (v) om avtalet om Öresundsbron	16	
1992/93:446 av Ingegerd Sahlström (s) om barnpornografi	16	

